

Riziko poranenia zvieratami

Zviera je živý tvor, nie vec. Reaguje na nálady človeka, na podnety vonkajšieho a vnútorného prostredia. Pri chove zvierat môže byť zamestnanec ohrozený nielen pri styku so zvieratom, ale aj rôznymi mechanizačnými prostriedkami, ktoré sa používajú pri ich ovládaní, mechanizačnými prostriedkami, napr. transportnými zariadeniami, rezačkami, šrotovníkmi, chladiacimi zariadeniami, traktormi a pod.

- Práce pri chove hospodárskych zvierat musia vykonávať zamestnanci, ktorí majú na túto prácu fyzické a psychické predpoklady v súlade s právnymi predpismi, vnútornými predpismi a prevádzkovými poriadkami,
- pri priamom styku so zvieratami hrozí poškrabanie, rôzne alergie a prenos ochorení zo zvierat na človeka. Prevencia proti týmto rizikám spočíva v používaní OOPP a dôslednom dodržiavaní hygienických zásad.

Hluk, vibrácie, prach, škodlivé látky

Práca v hlučnom a prašnom prostredí, pri súčasnom výskyte škodlivých látok (výfukové plyny) a vibrácií, ktoré spôsobujú používané stroje, môže pri dlhotrvajúcom pôsobení poškodiť zdravie.

- Prácu za uvedených podmienok môžu vykonávať len zdravotne spôsobilí zamestnanci, pričom musia používať prostriedky s ochrannými účinkami na ochranu sluchu, dýchacích ciest a rúk chrániacich proti vibráciám.

Nadmerná tepelná záťaž, nadmerná záťaž chladom a fyzickým zaťažením

Nadmerné zaťaženie tela pôsobením prírodných podmienok, ako napr. horúčavami v letnom období zimą a zrážkami v chladom období roka a prácou v ťažkom teréne môže zapríčiniť zdravotné problémy.

- Vykonajte opatrenia na zlepšenie pracovného prostredia ako vetranie, úprava vzduchu, ochladzovanie, klimatizácia alebo lokálne chladenie vzduchu v uzavretých priestoroch,
- stanovte pracovné postupy pri ktorých je možná zmena podmienok (zima, teplo, dážď) v ktorých sa práca vykonáva, resp. stanovte pracovné postupy tak, aby počas zmeny zamestnanci striedali rôzne druhy prác a stanovte oddychový čas počas zmeny nevyhnutne potrebný na regeneráciu fyzických schopností,
- overujte zdravotnú spôsobilosť aj na prácu za daných podmienok,
- zabezpečte pravidelný prísun tekutín, zabezpečte zdroj tepla a možnosť na oddych v suchom prostredí,
- používajte ochranné osobné prostriedky ktoré chránia proti zisteným druhom ohrození.

Nebezpečenstvo požiaru

Požiar môže byť zapríčinený použitím a horľavých látok, ako napr. pohonné hmoty a mazadlá, otvorený oheň na voľnom priestranstve. Riziko vzniku požiaru je veľmi vysoké aj pri zbere úrody.

- Všetky používané elektrické a plynové zariadenia udržiavajte v bezchybnom stave a pravidelne ich kontrolujte,
- vykonávajte pravidelnú údržbu strojov a zariadení,
- v suchom období roka rešpektujte pokyny zodpovedných osôb pre používanie otvoreného ohňa,
- správne vyznačte požiarne schodisko a únikové východy a udržiavajte ich bez prekážok,
- zabezpečte vhodné požiarne prístroje a pravidelne ich kontrolujte,
- nainštalujte účinné protipožiarne zariadenia,
- vyškoľte svojich zamestnancov z predpisov o protipožiarnej ochrane.

Nebezpečenstvá a ohrozenia vyplývajúce z používaných pracovných postupov a technológií

Práce v poľnohospodárstve za používania špeciálnych strojov, zariadení a technológií obsahujú množstvo zjavných a skrytých ohrození.

Práca je vykonávaná za zložitých prírodných podmienok ktoré sa môžu zmeniť v rýchlom slede viackrát za sebou, čím vyvolávajú potrebu okamžitej zmeny technológie, schopnosť správne situáciu vyhodnotiť a vyvodiť príslušné opatrenia.

- Prevádzkové poriadky musia obsahovať pokyny pre postup pri náhlej zmene prírodných podmienok,
- musí byť vykonávaná stála kontrola zo strany zodpovedných osôb na overenie správnosti stanovených pracovných postupov a kontrola ich dodržiavania,
- práce musia byť vykonávané v súlade s prevádzkovým poriadkom, pokynmi nadriadeného a všeobecne platnými právnymi predpismi.

V prípade, ak máte otázky, neváhajte a kontaktujte príslušný inšpektorát práce, kde Vám radi poskytnú bezplatné poradenstvo k problematike týkajúcej sa BOZP a pracovnoprávných vzťahov.

Kontakty na inšpektoráty nájdete na webovej stránke www.nip.sk

Národný inšpektorát práce

PRAVIDLÁ DOBREJ PRAXE

BOZP v poľnohospodárstve

Inšpektorát práce Nitra, odd. BOZP

Autor: Ing. Gabriel Gubrica
E-mail: gabriel.gubrica@nr.ip.gov.sk
Tel.: 037/693 38 47
0907 904815

September 2011

Úvod

Predkladaný leták je vydávaný na pomoc zamestnávateľom podnikajúcim v odvetví poľnohospodárstva. Toto odvetvie patrí k jednej z najstarších ľudských činností, má dôležitú úlohu v produkcii potravín pre obyvateľstvo a zohráva zároveň významnú ekonomickú úlohu. Okrem pestovania rastlín je ďalšou nosnou činnosťou odvetvia chov hospodárskych a iných druhov zvierat.

Štatistiky hovoria, že spoločným znakom tohto odvetvia je jeden z najhorších výsledkov úrovne starostlivosti o BOZP, na čo poukazuje vysoký počet pracovných úrazov, množstvo poranení pri práci a chorôb súvisiacich s prácou v poľnohospodárstve.

Tento leták obsahuje informácie, ktoré pomôžu pochopiť hlavné znaky, ktorými sa toto odvetvie líši od ostatných pracovných činností, jeho špecifiká, riziká práce a dá návod na ich elimináciu.

Povinnosti zamestnávateľa

Zamestnávateľ je povinný vykonať opatrenia so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce v súlade s právnymi predpismi. Je povinný zlepšovať pracovné podmienky, zisťovať nebezpečenstvá a ohrozenia a komplexne posudzovať riziko pri práci, stres nevytvárať. Musí prijať preventívne opatrenia na zníženie rizika, oboznámiť zamestnancov so zásadami bezpečnej práce a bezpečného správania na pracovisku a umožniť zamestnancom vyjadrovať sa k problematike týkajúcej sa BOZP.

Práva a povinnosti zamestnancov

Zamestnanci majú právo na bezpečné a zdravé pracovisko a poskytnutie informácií, týkajúcich sa všetkých aspektov BOZP s ohľadom na nimi vykonávanú prácu. Sú povinní dodržiavať bezpečnostné predpisy, s ktorými boli preukázateľne oboznámení a zásady bezpečnej práce, ktoré v danom odvetví možno zhrnúť do všeobecných bodov uvedených v nasledujúcom odseku:

Desatoro zásad bezpečnej práce v odvetví

- Dbajte o vlastnú bezpečnosť, starajte sa o svoje zdravie a tiež o bezpečnosť osôb, ktorých sa dotýka vaše jednanie.
- Pracujte len s bezpečným zariadením a vykonávajte len tie činnosti, na ktoré máte kvalifikačné predpoklady a zdravotnú spôsobilosť.
- Dodržiavajte požiadavky BOZP a zásady bezpečného správania na pracovisku.
- Dodržujte stanovené pracovné a technologické postupy uvedené v právnych predpisoch, návodoch na obsluhu a prevádzkových poriadkoch a pokynoch.
- Pri práci používajte osobné ochranné pracovné prostriedky, ktoré Vás chránia proti účinkom zistených ohrození.
- Neotvárajte ochranné kryty pohybujúcich sa častí používaných strojných zariadení počas jeho chodu, nevyraďujte z činnosti ochranné zariadenia. Akékoľvek zásahy do strojov a zariadení vykonávajte len po vypnutí stroja, resp. pri odpojení od elektrického zdroja.
- Nikdy nevykonávajte čistenie strojov a zariadení, ktoré sú v prevádzke resp. sú pripojené do elektrickej siete. Používané strojné a iné zariadenia udržiavajte v stave v bezpečnom prevádzkyschopnom stave.
- Informujte sa o návodoch a prevádzkových pokynoch na používanie a údržbu používaných technických prostriedkov, o prírodných podmienkach kde budete prácu vykonávať, ako napr. sklon terénu, pôdne pomery a pod., rešpektujte ich a realizujte potrebné bezpečnostné opatrenia k ochrane zdravia.
- Pravidelne sa zúčastňujte na školeniach BOZP a určených lekárskech prehliadok, doplňujte a rozširujte svoje vedomosti smerujúce k ochrane vášho zdravia.
- Upozornite svojho nadriadeného na všetky nedostatky na pracovisku, ktoré by mohli ohroziť vaše zdravie a bezpečnosť práce.

Najčastejšie nebezpečenstvá a ohrozenia a ako ich znížiť:

- Pošmyknutia, zakopnutia a pády,
- používanie ostrých nástrojov a pod.
- popáleniny od horúcich častí používaných strojov a zariadení,
- ručná manipulácia s bremenami produktmi, so zvieratami a používanými pracovnými prostriedkami,
- riziko poranenia zvieratami,
- hluk, vibrácie, prach, škodlivé látky ako napr. výfukové plyny, chemikálie a pod.,
- nadmerná tepelná záťaž, nadmerná záťaž chladom, nadmerné fyzické zaťaženie,
- nebezpečenstvo požiariu,
- nebezpečenstvá a ohrozenia vyplývajúce z používaných pracovných postupov a technológií.

Pošmyknutia, zakopnutia a pády

sa môžu výrazne znížiť prijatím jednoduchých opatrení:

- Zabezpečte správnu údržbu na pracovisku a v priestoroch kadiaľ sa chodí a udržiavajte tieto priestory voľné a bez prekážok a pri výkone prác v na poli venujte pozornosť prírodným podmienkam pracoviska,
- používajte vhodnú obuv,
- zaistite vhodné osvetlenie a zábradlia v stabilných výrobných priestoroch na skladovanie a spracovanie poľnohospodárskych produktov a ostatných materiálov, pri práci

na poli počítajte s vplyvom poveternostných podmienok na kvalitu terénu, svetelných podmienok a pod.,

- rešpektujte pokyny uvedené v právnych predpisoch, návodoch na obsluhu, prevádzkových poriadkoch a príkazy nadriadených zamestnancov.

Používanie ostrých nástrojov

Častou príčinou úrazov v poľnohospodárstve sú poranenia, ktoré vznikajú pri používaní alebo údržbe nástrojov porezaním, seknutím prítlačením a pod.

- Pri výmene, ostrení a údržbe rezných nástrojov venujte náležitú pozornosť vykonávanej práci,
- používajte ostré a riadne upevnené rezné nástroje,
- majte používané stroje a zariadenia v bezpečnom stave,
- školte zamestnancov ako bezpečne používať pridelené stroje a zariadenia,
- zaistite, aby všetky používané stroje mali ochranné zariadenia a aby ich zamestnanci používali.

Možnosti ako obmedziť ohrozenia popálením

- Oboznámte zamestnancov s bezpečnou manipuláciou s horúcimi časťami používaných strojov a zariadení – ne-manipulovať s nimi do vychladnutia.

Ručná manipulácia

Mnoho činností v poľnohospodárstve zahŕňa ručnú manipuláciu, ako napríklad ručné zdvíhanie, prekladanie, nakladanie, skladanie a ukladanie materiálov, náčinia, prenosných pracovných strojov a zariadení a pod.. Tieto činnosti, dlhé státie a pohyb v náročných terénoch môžu zapríčiniť bolesť chrbtice a kĺbov, zatiaľ čo prudké a opakujúce sa činnosti a zlý postoj či poloha pri práci môžu sprevádzať poškodenia končatín.

- Určte technológiu, kde sa dá predísť zdvíhaniu a prenášaniam,
- používajte stroje a zariadenia, ktoré nahrádzajú ťažkú telesnú prácu a použite mechanické prostriedky všade tam, kde je to možné,
- pri zdvíhaní a prenášaní držte bremeno čo najbližšie k telu,
- materiál ukladajte bezpečne.